

Meslek Yüksekokullarında İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Öğretim Programının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi: Erzincan Üniversitesi Örneği

Effects of Human Resources Development Through Vocational Education Curriculum on the Academic Achievements of the Students in Vocational Schools: The Case of Erzincan University

Durmuş ÖZDEMİR, Yüksel GÖKTAŞ

ÖZ

Nitelikli ve üretken iş gücü eksikliği, günümüz iş dünyasının başlıca sorunları arasında yer almaktadır. Bu durum mesleki ve teknik eğitimin iş hayatı ve ülke ekonomisi için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Meslek yüksekokullarındaki öğretim programının öğrenci ön bilgisine ve çağımız iş yaşamının gereksinimlerine uygunluğu bu nedenle çok önemlidir. Bu çalışmada meslek yüksekokullarında yürürlüğe giren İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Programı (İKMEP) kapsamında hazırlanan yeni öğretim programının, öğrencilerin akademik başarılarına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırma; gerek önceki öğretim programıyla gerekse İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılması nedeniyle önemlidir. Çalışmanın örneklem grubunu Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı programında öğrenim gören 167 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı yöntem kullanılmış ve öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, İKMEP öğretim programının; yükseköğretime sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin akademik başarıları üzerinde, olumlu yönde bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İKMEP öğretim programı, Yükseköğretim, Sınavsız geçiş, Mesleki ve teknik eğitim, Akademik başarı

ABSTRACT

Qualified and productive labor shortage is one of the main problems in today's business world. This situation shows the importance of vocational and technical education for business life and economy of the countries. Therefore, it is important to note that the vocational education programs should ensure the coherence between students' existing knowledge and expectations of the business world. The purpose of this study is to analyze the effects of new education program (HRD-VET; Human Resources Development through Vocational Education and Training) on the academic success of vocational school students. Differently from the literature, this research is important for the reason that it is performed on either the students studying with former educational program or the students studying new İKMEP educational program. The participants of the study are composed of 167 students studying at Computer Programming program in Erzincan University. In this study, we used comparative method of research technique and the average point of the students' grade is analyzed with t-test. The results of the study illustrated that İKMEP education program has positive effect on student academic success for students who are admitted to the vocational school without entrance exam.

Keywords: HRD-VET education programme, Higher education, Open admission, Vocational and technical education, Academic success

Durmuş ÖZDEMİR (✉)

Erzincan Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Erzincan, Türkiye
Erzincan University, Vocational School, Department of Computer Technology, Erzincan, Turkey
durmusozdemir@erzincan.edu.tr

Yüksel GÖKTAŞ

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
Atatürk University, Kazım Karabekir Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, Erzurum, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 15.06.2012

Kabul Tarihi/Accepted : 18.08.2012

GİRİŞ

Ülkemizde eğitim sistemimizin seviyesini ve niteliğini artırmak, üretken, rekabetçi ve yenilikçi anlayışa sahip nesiller yetiştirmek adına sürekli olarak yeni düzenlemeler ve uygulamalar yapılmaktadır (Binici & Arı, 2004; Günal, 2006; Yüksel, 2004). Son yıllarda da yükseköğretim kurumlarına öğrenci yerleştirmede kullanılan katsayı puan uygulamalarında, birçok değişiklik yapılmasına rağmen tartışmalar devam etmektedir (Özsoy, 2007; Şahin & Fındık, 2008). Bunun yanında meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulaması ile meslek liselerinden öğrenci alınmasının, öğretim elemanları, meslek örgütleri ve yöneticiler tarafından genelde benimsenmeyen, bir uygulama olduğu hatta bu uygulamanın kaldırılması yönünde görüşlerin beyan edildiği birçok çalışmada görülmektedir (Arslanoğlu, 2006; Dursun, 2008; Nartgün & Yüksel, 2009). Ancak diğer taraftan, sınav odaklı sistem, Türkiye'nin gelecekteki nitelikli insan sermayesi birikimi açısından sorun oluşturduğu ve "fırsat eşitliği" ne zarar verdiği gerekçeleriyle eleştirilmekte ve kaldırılmasına ilişkin çözüm önerileri sunulmaktadır (Buyruk, 2009). Bu çalışmada belirtilen tartışmalar doğrultusunda, meslek yüksekokullarında 2010-2011 öğretim yılı ile birlikte uygulanmaya başlanan İKMEP (İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi) öğretim programının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi üzerinde durulacaktır. Bu doğrultuda öncelikle meslek yüksekokullarına öğrenci yerleştirme işlemleri hakkında bilgi verilecektir.

Birçok ülkede ortaöğretim sistemi, genel ve mesleki olmak üzere iki alt sistemden oluşmaktadır. Genel eğitim veren kurumlardaki öğretim, daha çok akademik bir programın tamamlanmasını ve yükseköğretime hazırlanılması sürecini kapsamaktadır (TED, 2010). Mesleki ve teknik eğitim programlarında ise, genel kültürün yanı sıra, belli bir meslek alanına yönelik uygulama ağırlıklı bir eğitim verilmektedir. Mesleki ve teknik orta öğretimi başarıyla tamamlayanlar doğrudan iş yaşamına katılabilecekleri gibi yükseköğretim kurumlarına geçiş de yapabilmektedirler (Çakmak, 2010; Kelecioğlu, 2006). Yükseköğretime giriş sistemi, her ülkenin kendi demografik ve ekonomik özelliklerinin yanında, üniversitelerin gelenek ve yapılarına göre değişmektedir (Sağlam, 2004; TED, 2010; YÖK, 2007). Almanya, Avusturya ve Fransa gibi ülkelerde orta öğretimi bitiren öğrencilerin yükseköğrenime girebilmeleri için, bazı derslerden sinava girerek yükseköğrenim olgunluk diploması almaları zorunludur. Olgunluk sınavlarının kapsadığı ders sayısı ve yapıma biçimi ülkelere göre değişiklik göstermektedir. Yunanistan, İspanya, Portekiz gibi ülkelerde genel ortaöğretim kurumlarını bitiren öğrencilerin yükseköğretime devam edebilmeleri için, merkezi giriş sınavı uygulanmaktadır. Ayrıca bu ülkelerde meslek liseleri mezunları için mesleki yeterlilik belgesi verilmekte ve mesleki yükseköğretim programlarına düzenlenen giriş sınavı ile yerleşebilmektedirler. Hollanda, Belçika, İtalya ve İsveç gibi ülkelerde ise yükseköğretim eğitimi almak isteyen kişilerin, genel orta öğretim eğitimi veya mesleki eğitim diploması almış olmaları yeterlidir. Öğrenciler, orta öğretim diploma not ortalaması ile orta öğretimdeki öğrenim alanlarına uygun bir yükseköğretim programına kayıt yaptırabilmektedirler. Ancak bazı üniversiteler ek olarak özel koşullar

uygulayabilmektedir. Genel olarak ülkeler; olgunluk sınavı, merkezi sınav ve orta öğretim başarı puanı olmak üzere yükseköğretime 3 farklı şekilde öğrenci yerleştirme sistemi uygulamaktadırlar (Arslanoğlu, 2006; Erdem, 2006; Sağlam, 2004; TED, 2010; YÖK, 2007).

Ülkemizde ise, üniversiteler bünyesinde yer alan fakülte ve meslek yüksekokullarına öğrenci seçme ve yerleştirmede merkezi giriş sınavı ile birlikte meslek liselerinden mezun öğrenciler için sınavsız geçiş uygulaması yer almaktadır (Nurdan, 2007). Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB) içindeki, daha sonra da bölgesi dışındaki meslek yüksekokulu ve açıköğretim ön lisans programlarına sınavsız olarak yerleştirilmektedir (ÖSYM, 2012).

İKMEP Kapsamında Hazırlanan Yeni Öğretim Programı

Günümüz dünyasında bilimsel ve teknolojik gelişmeye uyum sağlayabilen, iş hayatının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara elemanlara fazlasıyla ihtiyaç duyulmaktadır (Binici & Arı, 2004). Ülkemizde ara elemanları (teknik bölümler için tekniker) yetiştirme görevini meslek yüksekokulları üstlenmektedir (Koçak, 2006). Meslek yüksekokullarının araştırmadan ziyade, sadece mesleki öğretim görevini üstlendikleri düşünülebilir (Güenal, 2006; Şahin & Fındık, 2008). 2010 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi'nde yapılan V. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürleri toplantısına 455 meslek yüksekokulu müdürü ve farklı kurumları temsilen (YÖK, MEB, Sendikalar vb.) 30 temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda 7 farklı komisyon oluşturulmuştur. 5. Komisyon "Meslek Yüksekokullarında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlığı altında toplanmış ve özellikle sınavsız geçiş uygulamasının kesinlikle kaldırılması yönünde bir görüş bildirmiştir (YÖK, 2010). Bu görüşün nedeni olarak sınavsız geçiş yapan öğrencilerin akademik başarılarının düşük olması, ön bilgilerinin özellikle sayısal yetenek gerektiren derslerde yetersiz olması, ortaöğretimde öğrenim görürken yükseköğretim eğitimi alma ile ilgili planlarının bulunmamasına rağmen sınavsız geçiş uygulamasını deneme amaçlı tercih etmeleri bu görüşün başlıca sebepleri arasında yer almaktadır (Dursun, 2008; Nurdan, 2007; Çelik, Dilber & Dilber, 2009; Şenses, 2007).

Yukarıda belirtilen sorunlara çözüm arayışı kapsamında, Avrupa Birliği tarafından IPA 2006 (Instrument for Pre-Accession Assistance – Katılım Öncesi Mali Yardım) programı kapsamında finanse edilen İKMEP çalışmaları başlatılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurulu'nca (YÖK) yürütülmekte olan bu proje kapsamında meslek yüksekokulları öğretim programları (müfredatları) güncellenerek 2010-2011 öğretim yılından itibaren yeni öğretim programının uygulaması başlatılmıştır (Kalkan, Aydın, Doğan & Bozkurt, 2011). Mesleki ortaöğretim kurumlarından gelen öğrencilere daha uygun hale getirilen bu öğretim programında, özellikle sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin başarısız olduğu sayısal bilgi ve beceri gerektiren Teknolojinin Bilimsel İlkeleri, Matematik-II gibi dersler kaldırılmıştır. Bunun yanında programlardaki haftalık ders saati

sayısı ve bir dönemde alınan toplam ders sayısı azaltılmıştır. Derslerdeki uygulamalı ders saati artırılmış ve ortak zorunlu derslerin akademik ortalamaya etki etmesi sağlanmıştır. İKMEP kapsamında hazırlanan öğretim programları ve yeterlilik tabloları YÖK'ün web sitesinde yayınlanmıştır. Bu sayede öğretim elemanları, yürütmekte oldukları dersler için sistematik olarak takip edebilecekleri, ders bilgi formlarına ve modül bilgi formlarına ulaşma imkanına kavuşmuşlardır (YÖK, 2007; YÖK, 2009; Çakmak, 2010). Yapılan bu çalışmalar ve uygulamalar sayesinde, İKMEP müfredatı ile daha üretken, yenilikçi ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen bir öğretim programı oluşturulmaya çalışılmıştır (YÖK, 2010).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yükseköğretimin önemli bir unsuru olan meslek yüksekokullarını, çağımız iş yaşamının gereksinimlerine uygun hale getirebilmek için yapılan değişikliklerin uygulamadaki sonuçlarını görmek önemlidir (Şenses, 2007). Benzer çalışmalarda sınavsız geçiş ile yerleşen öğrencilerle sınavla kayıt olan öğrenciler arasındaki karşılaştırmalar, tamamen önceki öğretim programına göre yapılmıştır. (Çağlar & Türeli, 2005; Nurdan, 2007). Araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, sınavsız geçiş ile yerleşen öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının, sınavla yerleşenlere göre daha düşük olduğu görülmektedir (Akyurt et al., 2008; Arslanoğlu, 2006; Dursun, 2008; Uysal 2007). Ancak önceki öğretim programı üzerine yapılan bu çalışmalar, günümüzde uygulanan İKMEP öğretim programını kapsamamaktadır. Yeni uygulanan İKMEP öğretim programının akademik başarıya olan etkisinin hangi yönde olduğu bilinmemektedir. Bu bakımdan İKMEP öğretim programını kapsayan bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu nedenle yapılan çalışmada, önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları açısından farkın belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın bir diğer amacı da İKMEP öğretim programının sınavsız geçiş yapan ve sınavla kayıt olan öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda yapılacak çalışma, alan yazına katkı sağlaması ve ileride yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi bakımından önemlidir.

Çalışmanın amaçları doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

- 1- Önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları arasında fark var mıdır?
- 2- İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin sınavlı ve sınavsız geçiş ile kayıt olma durumlarına göre akademik başarıları arasında fark var mıdır?
- 3- Sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin, önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programındaki akademik başarıları arasında fark var mıdır?

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı yöntem kullanılmıştır. Karşılaştırmalı yöntem ile iki veya daha

fazla grup ya da olgu arasında farklılık bulunup bulunmadığı araştırılır. Başarı, tutum ve görüş gibi bilgi türlerinde farklılıkların belirlenmesi sağlanır (McMillan & Schumacher, 2010). Bu yöntem; İKMEP öğretim programına kayıtlı sınavlı/sınavsız yerleştirilen öğrencilerin akademik başarılarının karşılaştırılması ve ayrıca önceki öğretim programı ile İKMEP öğretim programına kayıtlı öğrencilerin karşılaştırılması amacıyla kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın örnekleme Seçkisiz Olmayan Örneklem Yöntemlerinden Amaçsal Örneklem (Purposeful Sampling) yaklaşımı ile belirlenmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011). Çalışma grubunu Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı programında öğrenim gören 167 öğrenci oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışmada, önceki öğretim programıyla öğrenim gören 2010-2011 akademik yılı kayıtlı öğrenciler ile yeni öğretim programıyla öğrenim gören 2011-2012 akademik yılı kayıtlı öğrenciler yer almaktadır. Bu öğrencilerin kayıtlı türleri (sınavlı/sınavsız) ve hangi öğretim programına dahil oldukları Tablo 1'de verilmiştir.

Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu METEB kapsamında yer almaktadır. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan yerleştirmede, mezuniyet yılı ve okul türü aynı olan meslek lisesi mezunu adaylardan aynı METEB içinde olan öğrencilere öncelik verilmektedir (ÖSYM, 2012). Dolayısıyla Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı programında, sınavsız geçiş ile kayıt yapan öğrenci sayısı ilçe meslek yüksekokullarına oranla fazladır. Bunun yanında gerek sınavsız geçiş ile yerleşen gerekse merkezi yerleştirme sınavı sonucu yerleşen öğrenci sayısının homojen dağılımlı bir yapıda olmasından dolayı örneklem grubu araştırmanın amacına uygundur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öğrencilerin güz yarıyılı akademik başarı puanları Erzincan Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Öğrenci İşleri biriminden temin edilmiş ve bu veriler SPSS istatistik paket programında fark testleri ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi esnasında her araştırma sorusunda iki bağımsız grup bulunması sebebiyle bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Daha geçerli ve güvenilir veriler elde etmek için, çeşitli nedenlerden dolayı (iş, aile, askerlik vb.) eğitim hayatını yarıda bırakan öğrencilerin akademik ortalamaları hesaplamaya katılmamıştır. Aynı zamanda ara sınav (vize) notu bulunan ancak final (yarıyıl sonu) notu bulunmayan öğrenciler de değerlendirilme

Tablo 1: Öğretim Programlarına ve Kayıt Yılına Göre Öğrencilerin Dağılımları

Önceki Öğretim Programıyla Öğrenim Gören 2010-2011 Öğretim Yılı Kayıtlı Öğrenciler		İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören 2011-2012 Öğretim Yılı Kayıtlı Öğrenciler	
Sınavla Kayıt	Sınavsız Geçiş	Sınavla Kayıt	Sınavsız Geçiş
38	40	38	51

dışı bırakılmıştır. Araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla, İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin henüz bir dönem öğrenim görmüş olmalarından dolayı sadece güz yarıyılı not ortalamalarının bulunması çalışmanın sınırlılığı olarak görülebilir. Diğer yandan araştırma danışmanı ve konu alanı uzmanından görüş alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen bulgular, araştırma soruları temel alınarak üç ana başlık altında sunulmuştur. Bulgulara ilişkin istatistiksel veriler tablolar halinde aktarılmıştır.

Önceki Öğretim Programı ve İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması

Tablo 2'de öğrencilerin öğrenim gördükleri öğretim programı türüne göre akademik başarı ortalamaları, standart sapma değerleri, t-testi değeri ve anlamlılık düzeyi sonuçları verilmiştir. Önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin akademik başarı ortalamalarında farklılık ortaya çıkmıştır. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak analiz edildiğinde anlamlı bir farkın bulunmadığı tespit edilmiştir ($t_{(165)} = -1,10$; $p > 0,05$).

İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrencilerin Sınavlı ve Sınavsız Geçiş ile Kayıt Olma Durumlarına Göre Akademik Başarılarının Karşılaştırılması

İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin sınavsız geçiş ve sınavlı kayıt olma durumlarına göre akademik başarı ortalamaları karşılaştırılmıştır. Tablo 3'de öğrencilerin akademik başarı ortalamaları, standart sapma değerleri, t-testi değeri ve anlamlılık düzeyi sonuçları verilmiştir. İKMEP öğre-

tim programıyla öğrenim gören öğrencilerin, sınavla kayıt ve sınavsız geçiş ile kayıt olma durumlarına göre akademik başarı ortalamaları karşılaştırıldığında farklılık bulunmaktadır. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak analiz edildiğinde, anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmektedir ($t_{(87)} = -1,66$; $p > 0,05$).

Sınavsız Geçiş ile Kayıt Olan Öğrencilerin Önceki Öğretim Programı ve İKMEP Öğretim Programındaki Akademik Başarılarının Karşılaştırılması

Tablo 4'de, her iki öğretim programına sınavsız geçiş yaparak öğrenim gören öğrenciler akademik başarı not ortalamalarına göre karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları, standart sapma değerleri, t-testi değeri ve anlamlılık düzeyi sonuçları verilmiştir. Bu karşılaştırmaya göre iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunduğu ortaya çıkmıştır ($t_{(89)} = -3,08$, $p < 0,05$).

TARTIŞMA

Önceki Öğretim Programı ve İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi

Araştırmanın bu safhasında farklı öğretim programlarının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini görmek amacıyla, öğrencilerin kayıt olma türü analiz sürecine dahil edilmemiştir. Yalnızca öğrencilerin öğrenim gördükleri öğretim programına göre karşılaştırmaları yapılmıştır. Analiz süreci önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim görme durumunu kapsamaktadır. Elde edilen bulgular incelendiğinde, önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları arasında anlamlı farklılığın bulunmadığı ortaya

Tablo 2: Önceki Öğretim Programı ve İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Başarıları Ait Başarı Ortalamaları ve T-Testi Sonuçları

Öğretim Programı Türü	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Önceki Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrenciler	78	1,56	1,08	-1,10	0,26
İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrenciler	89	1,73	0,82		

*İstatistiksel anlamlılık ($p < 0,05$).

Tablo 3: İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören, Sınavsız Geçiş Yapan ve Sınavla Kayıt Olan Öğrencilerin Akademik Başarıları ve T-Testi Sonuçları

İKMEP Yeni Öğretim Programı	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Sınavsız Geçiş ile İKMEP Öğretim Programına Kayıtlı Öğrenci	51	1,61	.92	-1,66	0,10
Sınavla İKMEP Öğretim Programına Kayıt Olan Öğrenci	38	1,88	0,65		

*İstatistiksel anlamlılık ($p < 0,05$).

Tablo 4: Sınavsız Geçiş Yapan Öğrencilerin Farklı Öğretim Programlarındaki Akademik Başarı Ortalamaları ve T-Testi Sonuçları

Öğretim Programı Türü	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Sınavsız Geçiş ile Önceki Öğretim Programına Kayıtlı Öğrenci	40	1,00	0,94	-3,08	0,00
Sınavsız Geçiş ile İKMEP Öğretim Programına Kayıtlı Öğrenci	51	1,61	0,91		

*İstatistiksel anlamlılık ($p < 0,05$).

çıkıştır. Oysaki İKMEP kapsamında hazırlanan öğretim programının öğrencilerin ön bilgilerine uygunluğu ve başarıyı artırmayı hedeflediği belirtilmektedir (Kalkan et al., 2011). Yani İKMEP öğretim programı ile sınavlı/sınavsız kayıt olma türüne bakılmaksızın, öğrencilerin genelinde akademik başarıyı ve üretkenliği artırmaya yönelik bir öğretim programının oluşturulması amaçlanmıştır (YÖK, 2010). Ancak araştırmada elde edilen sonuç göz önüne alındığında, öğrencilerin kayıt olma türü araştırma dışında tutulduğunda, önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programıyla öğrenim görmelerinin akademik başarı not ortalamalarına göre anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmektedir. Bu sebepten dolayı öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları, sınavlı/sınavsız kayıt olma türü dikkate alınarak ayrı başlıklar halinde incelenmiştir.

İKMEP Öğretim Programıyla Öğrenim Gören Öğrencilerin Sınavlı ve Sınavsız Geçiş ile Kayıt Olma Durumlarına Göre Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi

İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin sınavsız geçiş ve sınavla kayıt olma durumlarına göre akademik başarı ortalamaları karşılaştırıldığında farklılık olmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Bu durum önceki öğretim programı kapsamında yapılmış çalışmalardan farklı bir sonuç vermektedir (Dursun, 2008; Nartgün & Yüksel, 2009). Çünkü önceki öğretim programı kapsamında yapılan araştırmaların sonuçları incelendiğinde sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrenciler, sınavla kayıt olan öğrencilere göre daha başarısız oldukları bilinmektedir (Akyurt et al., 2008; Arslanoğlu, 2006). Dolayısıyla araştırmamızda İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören, sınavsız geçiş yapan ve sınavla kayıt olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmaması, sınavsız geçiş ile gelen öğrencilerin İKMEP öğretim programında başarılarının arttığını göstermektedir.

İKMEP öğretim programının sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde etki etmesinin muhtemel nedenleri şunlar olabilir: (YÖK, 2009, YÖK, 2010).

- ✓ Aşırı sayısal bilgi ve beceri gerektiren derslerin kaldırılıp, yerine mesleki derslerin getirilmesi,
- ✓ Programdaki haftalık ders saati sayısının azaltılması,
- ✓ Bir yarıyıldan alınan toplam ders sayısının azaltılması,
- ✓ Derslerde uygulamalı ders saatinin artırılması,
- ✓ Ortak zorunlu derslerin ortalamaya etki etmesinin sağlanması,
- ✓ YÖK'ün sitesinde İKMEP kapsamında verilen derslerin içerikleri, amaç ve kazanımlarının öğrenci ve öğretim elemanlarının ulaşabileceği şekilde sunulması,

gibi uygulamada yer alan değişimlerden dolayı, İKMEP kapsamında hazırlanan yeni öğretim programının öğrenci akademik başarısına etki ettiği belirtilebilir. Bunun yanı sıra İKMEP öğretim programının önceki öğretim programına göre öğrenci profiline daha uygun olduğu söylenebilir (Kalkan et al., 2011; YÖK, 2010).

Sınavsız Geçiş ile Kayıt Olan Öğrencilerin Önceki Öğretim Programı ve İKMEP Öğretim Programındaki Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi

Öğrencilerin kayıt olma türü dikkate alınmadan yapılan karşılaştırmada anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen, sadece sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrenciler, önceki öğretim programı ve İKMEP öğretim programına göre incelendiğinde, dikkat çekici bir sonuç elde edilmiştir. Araştırmanın bu safhasında her iki öğretim programına sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark görülmüştür. Bu durum İKMEP öğretim programının sınavsız geçiş ile gelen öğrenciler üzerinde olumlu bir etki oluşturduğunun göstergesidir (Aydın, Doğan, & Bozkurt, 2011; YÖK, 2010). İKMEP kapsamında hazırlanan yeni öğretim programının, sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkisinin belirlenmesi önemlidir. Araştırma bulgularına göre İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrenciler, önceki öğretim programıyla öğrenim gören sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilere göre daha başarılıdır. Bu sonuç alan yazında sıkça vurgulanan sınavsız geçiş ile yerleşen öğrencilerin başarısız (Dursun, 2008; Nurdan, 2007) olma durumunun olumlu yönde değiştiğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu sonuç, sınavsız geçiş yapan öğrencilerin başarı durumları hakkındaki olumsuz düşüncelerin yeniden ele alınmasını olan ihtiyacı gerektirmesi bakımından da önemlidir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla, İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilere ait sadece güz yarıyılı not ortalamaları bulunmaktadır. İKMEP öğretim programıyla öğrenim gören öğrencilerin henüz bir dönem öğrenim görmüş olmaları çalışma için bir sınırlama getirmiştir. Benzer araştırmalar ilerleyen dönemlerde mezuniyet not ortalamaları incelenecek genişletilebilir.

Yasal prosedürler gereği tek bir bölüm üzerinde araştırmanın yürütülmesi çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır. Araştırmanın farklı programları da kapsayacak şekilde yürütülmesi daha genellebilir sonuçlar verebilir. Ayrıca gerek öğrencilerden gerekse öğretim elemanlarından toplanan nitel veriler ile yeni öğretim programına yönelik memnuniyet düzeyi ve etkileri belirlenerek sonuçlar zenginleştirilebilir.

Daha önce yapılan çalışmaların tamamen önceki öğretim programı üzerinde yapıldığı alan yazın taramasında görülmüştür. Bu araştırmada ise elde edilen sonuçlar ve araştırmada yer alan örneklem grupları, önceki öğretim programını kapsamakla birlikte ayrıca yeni öğretim programını da kapsamaktadır. Bu durumdan dolayı, araştırmanın önceki çalışmalara göre önemli bir farkı bulunduğu belirtilebilir.

Sonuç olarak, bu araştırmada İKMEP öğretim programının sınavsız geçiş ile kayıt yapan öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırmada yer alan sınırlılıklara rağmen, araştırmanın yeni öğretim programının etkisini gösteren sonuçlara sahip olması, bunun yanında sınavlı ve sınavsız geçiş ile kayıt olan öğrencilerin aka-

demik başarılarını her iki öğretim programında karşılaştırma imkanı vermesi daha önce yapılan çalışmalardan araştırmayı ayıran ve farklı kılan önemli özelliklere sahiptir. Bu özellikleri sayesinde çalışmanın alan yazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akyurt, N., Şahin, H., Demirbaş, B., Özkan, N., Albena, G., Bekiroğlu, N, et al. (2008). Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na sınavlı ve sınavsız geçiş ile kayıt yaptıran öğrencilerin mezuniyet başarılarının karşılaştırılması. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(7), 155-169.
- Arsılanoğlu B. (2006). *Meslek yüksekokullarında sınavsız geçişle birlikte ortaya çıkan sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Binici, H., & Arı, N. (2004). Mesleki teknik eğitimde arayışlar. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.
- Buyruk, H. (2009). Yükseköğretime geçiş sorunsalı. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 7(26), 69-88.
- Büyüktürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (9. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Çağlar, N., & Türeli, N. (2005). Meslek yüksekokullarına sınavsız geçişle ve ÖSS puanı ile gelen öğrencilerin genel başarı oranlarının karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 369-377.
- Çakmak, A. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*. ISSN 1304-2823.
- Çelik, M., Dilber, F., & Dilber, A. K. (2009). *Sınavsız geçişin Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarındaki eğitim, öğrenci ve personel kalitesine etkisi üzerine bir araştırma*. The First International Congress of Educational Research, Çanakkale.
- Dursun, F. (2008). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Erdem, A. R. (2006). Dünyadaki yükseköğretimin değişimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 299-314.
- Günel, S. Ö. (2006). *Yükseköğretimde yönetim sorunları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kalkan, N., Aydın, C. C., Doğan, A., & Bozkurt, M. (2011, Mayıs). *Meslek Yüksekokullarında mesleki eğitim programı geliştirme çalışmaları ve İkmep Projesi*. 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu (25-27 Mayıs 201), Aydın.
- Kelecioğlu, H. (2006). Meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş sisteminde öğrenci başarısına ilişkin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri. *Eurasian Journal of Educational Research*. 24,123-133.
- Koçak, G. H., (2006). *Bilgisayar teknolojisi ve programlama eğitim programının sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Nartgün, Ş. & Yüksel, E. (2009). Meslek yüksekokullarına sınavsız geçişte izlenen kriterlerin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*. 9(2),189-205.
- Nurdan, M. N. (2007). *Meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş uygulamasından yararlanan mesleki teknik eğitim mezunu öğrencilerin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2010). *Research in education: Evidence-based inquiry (7th Edition)*. London: Pearson.
- ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) (2012). *Yükseköğretim programları ve kontejanları kılavuzu*. Retrieved 22.07.2012 from www.osym.gov.tr
- Özsoy, C., (2007). *Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin iktisadi kalkınmadaki yeri ve önemi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Sağlam, M. (2004, Temmuz). *Avrupa Birliği Ülkelerinde Yükseköğretime Giriş Sistemi*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz 2004), Malatya.
- Şahin, İ. & FINDIK, T. (2008). Türkiyede mesleki eğitim: mevcut durum, sorunlar, çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(65).
- Şenses, F. (2007). Uluslararası gelişmeler ışığında Türkiye yükseköğretim sistemi: Temel eğilimler, sorunlar, çelişkiler ve öneriler. *ERC(Economic Research Center) Working Papers in Economics 07/05*.
- Türk Eğitim Derneği (TED). (2010). Orta öğretime ve Yükseköğretime Geçiş Sistemi. 1. Baskı, xxxviii+285s, 160x235 mm ISBN 978-9944-5128-9-3
- Uysal, F. (2007) A comparison of vocational school students' success at basic mathematics subjects regarding their ways of placement to university. *Educational Sciences: Theory&Practice*, 7(2), 975-998.
- YÖK (Yükseköğretim Kurulu) (2007). *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*, YÖK: Ankara.
- YÖK (Yükseköğretim Kurulu). (2007, Ocak). Uluslararası mesleki ve teknik eğitim konferansı. Ankara.
- YÖK (Yükseköğretim Kurulu) (2009). *2010-2011 Akademik Yılında Uygulanacak olan MYO Öğretim Programları*. Retrieved 11.03.2012 from http://ikmep.yok.gov.tr/
- YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) (2010, Aralık). V. Ulusal meslek yüksekokulları müdürler toplantısı. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Yüksel, E. (2004). *Mesleki teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarında sınavsız geçiş uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.